

Nastavljamo tamo gde smo stali! Pojavili su se novi autori i nove teme. U Sirijusu br.6 imate priliku da pročitate tri nova teksta, tri autora koji po prvi put učestvuju u našem zajedničkom projektu. Sveobuhvatan i obiman tekst o odnosu politike i slobodnog zidarstva delo je brata koji u profanom životu ima dodira s politikom. I preostala dva autora ispoljila su visok nivo razumevanja i iznela veoma interesantnu ličnu percepciju teme o kojoj pišu. Zahvaljujemo im na uloženom trudu i nadamo se da će i u narednim brojevima Sirijusa nastaviti da nam priređuju zadovoljstvo koje smo doživeli čitanjem njihovih radova ovaj put. Noćno nebo obasjala je nova svetlost!

Sadržaj:

■ “Slobodno zidarstvo i politika danas”	2
■ “Rad na neobrađenom kamenu za bratski lanac”	8
■ “Masonska tajna”	10

Слободно зидарство и политика данас

„Чим се друштво развија без разума, производи све могуће зло.
Све би пропало без темељног зачина, без и личности која одбија да блеји по тону и такту.
Личост која мисли против друштва које је успавано, ето вечне приче,
и пролеће увек мора исту зиму да победи.“
(Ален)

„Ако нам остаје још нека шанса наше цивилизације...
услов за то јесте да се политичка животиња сети да је и одговорна животиња.“
(Леон Бриншвик)

Много је писано о односима слободног зидарства и цркава, а можда још више о односима слободног зидарства и политичког света; уосталом, најчешће претерано поједностављујући, искривљујући праву природу тих односа и западајући у заблуде од којих је највећа да се изједначавала масонска институција с неком врстом „мафије“ која свим средствима настоји да се домогне власти. У том домену желео сам да размотримо те односе, полазећи од самих чињеница, од историје, настојећи да сведемо најкрупније грешке, неодређености и неспоразуме који су најчешће плод умовања заслепљених страначким острашћеностима.

Слободно зидарство као и друге институције јесте институција „од овога света“, а људи који чине ложе, живе једнако у свом времену. Има дакле, због те чињенице, укрштања између слободног зидарства и света, посебно политичког света. Узалудно их је порицати и немогуће их је искључити. Но, та се укрштања не односе на саму природу слободног зидарства, на оно што чини његову бит, јер као такво, традиционално слободно зидарство не би могло бити дефинисано као политичко удружење, а још мање као политичка институција страначке природе.

Пре но што наставим, требало би одредити шта подразумевамо под „политика“. Може се тај појам схватити у ширем смислу, као оно што обухвата све активности „града“, „нације“, неке групе у смислу „цивилног друштва“. Може се тај појам схватити у ужем смислу као израз власти и саме државе, обе нужно повезане: државе као органа самог друштва.

Да би се боље разумели природа и обухват ових односа, сматрамо прикладним поћи од самих чињеница, то јест од историје, посебно модерне. Исправно су констатовали историчари да су многи масони заузимали истакнуте функције у грађанском друштву: филозофи, научници, књижевници, ликовни уметници, музичари, лекари... Било би досадно наводити листу свих познатих „слободних зидара“ од почетка 18. века до данас.

Такође је чињеница да су суверени, државници генерали и маршали, судије, људи на високим положајима у влади и администрацији неке земље, били слободни зидари. Већина енглеских владара, скандинавских, пруских, аустријских... француски принчеви краљевске крви... Наполеонови маршали... (а можда и сам Наполеон, ако е веровати Ф. Колаверију), па чак и високи достојанственици Англиканске и Католичке цркве, као и већина председника САД и јужноамеричких држава. У Француској, посебно *Ancien regime* имао је министре и државне секретаре који су били слободни зидари, као и у време Првог и Другог царства, најзад и за време Треће, Четврте и Пете републике...

Но, јесу ли разним историјским епохама, у Француској као и у страним замљама, ти еминентни „слободни зидари“, ангажовани у политичком животу, слушали наредбе и „тајна“ упутства од „непознатих старешина“, како се сматрало? Знамо да такве тврдње проистичу из грубих измишљотина. Ти људи, „слободни зидари“ који у друштву и у држави заузимају и извршавају значајне функције припа-

дају унутар свих земаља друштвеним и идеолошким групама често удаљеним и подељеним, прихватајући погледе својих политичких група.

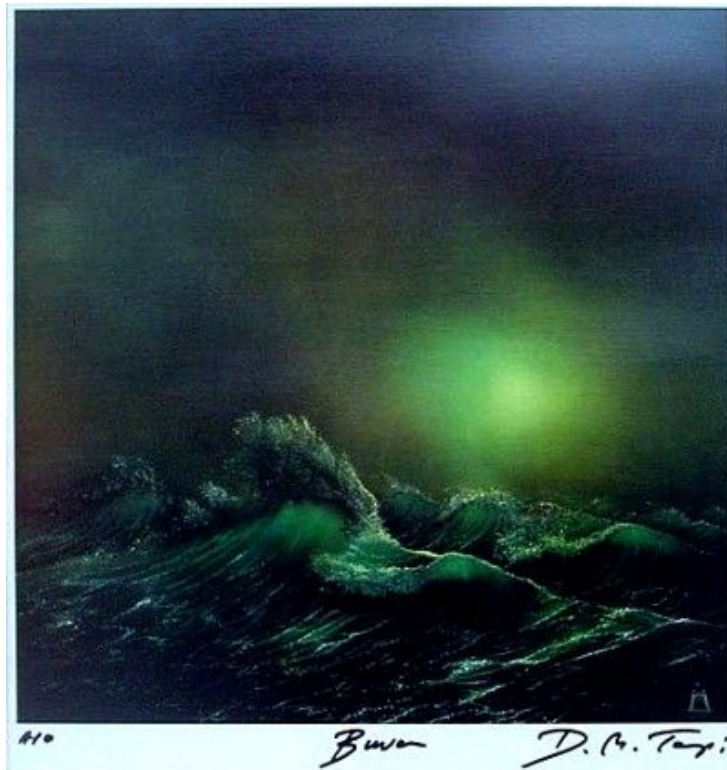
За време револуције у Енглеској, било је масона међи краљевим присталицама, а било их је и међу присталицама Кромвеловог „Парламента“. У Америци, у тренутку рата за независност, масони су се борили на страни Енглеца, али их је било и на страни „побуњеника“. У Француској, да узмемо често цитиран и навођен пример, за време револуције 1789, слободни зидари су били подељени на разне делове јавног мњења. Супротно од оног то се тврди, Француска револуција није била плод или последица завере сковане и припремане дуго и у тајности ложа, како је тврдио чувени опат Бариел у свом делу *Извештај намењен историји јакобинизма*. Чак и ако налазимо у списима стереотипе формуле то није довољно да се „докаже теза хиерархиској и централизованог завери“, као што је и Ф.Фире показао у делу *Промисљање Француске револуције*.

Оно што запрепашћује кад се посматрају догађаји настали после револуције 1789, јесте то што налазимо масоне у свим „секторима“ мишљења, у свим групама које ће се сачињавати конститутивну и законодавну скупштину, као и Конвент... Налазимо масоне и код најправовернијих ројалиста. (Масони су били гроф од Провансе, будући Луј XVIII, гроф од Артоа, будући Шарл X). А војвода од Монтморенси-Ликсамбура, заступник Великог мајстора Великог орјента Француске, један је од првих који је изабрао пут емиграције и умро у егзилу. Масоне налазимо и код „конституционалних ројалиста“, као што ћемо их наћи и код „фејантинаца“; касније, једне код „жирондинаца“ или „јакобинаца“, друге код „монтањара“. Најважнија питања која је покренула Француска револуција – уставна питања, право вета, цивилни устав клера, објава рата Аустрији, осуда Луја XVI на смрт, финансијска и економска политика, закон максимума – затећи ће слободне зидаре подељене, чак оштро супростављене. Било је много масона међу емигрантима и међу вандејским вођама. Треба подсетити такође да су ложе, почев од 1791, престајале мало по мало да се окупљају и готово потпуно ће нестати у доба терора. То је значајна чињеница која показује да слободном зидарству, и некадашњем и данашњем, погодује клима слободе да би се развијало и живело. Идеја завере и неког монолитног блока који је не само припремио него и остварио и извршио револуционарни „план“, произилази из измишљотине и легенде. Додајмо да, иако су ту легенду створили противници Револуције, неком врстом парадоксалног обрта, касније су је преузеле и развиле занесене присталице Револуције.

У основи те грубе грешке налази се апсурдна идеја да ложа чини нека врста компактног, монолитног религиозног, или антирелигиозног, или идеолошког блока, неко удружење завереника, који настоје да оборе тренутну легитимну власт. Дакле, свака ложа подразумева људе различитих и разних идеја и сензибилитета. У ложама се срећу једни поред других религиозни, мистични и рационалистички умови, исто тако се срећу људи чија су политичка и идеолошка убеђења различита, па и супростављена. Ова различитост и плуралитет срећу се кроз читав 19. век у ложама Енглеске, Европе, Америке и у самој Француској, где налазимо присталице монархије, присталице Царства, једне верне успомени Наполеона I, друге верне Републици. Свакако, крајем века први ће мало - помало нестати и све више ће уступати место другима, али у ложама ће још бити, и пре и после 1900, бонапартиста, умерених републиканаца, радикалних републиканаца и совјалиста. Ови масони ће се поделити око актуелних политичких питања Париске комуне из 1870, па ће слободних зидара бити на страни комунара, других уз версајце, подељених око француске колонијалне политике, па чак и око питања одвајања цркве од државе. Ако са расправа од пре рата 1914. пређемо на послератне расправе, налазимо на нова дељења међу слободним зидарима, око колонијалне политике, на пример око Минхенског споразума, око политике Народног фронта. Исто тако и после рата 1940-1945, ту су колонијално питање, расправа око ЦЕД (Европска заједница за одбрану), уставно питање (Четврта и Пета република) који ће једнако делити масоне и масонске ложе око различитих предложених решења. Ове чињенице утврдили су сви озбиљни историчари политичких збивања и „сви слободни зидари који истину стављају изнад пропаганде и мистификације“.

Но, исто је и у другим замљама: у Енглеској има масона „конзервативаца“, других који су „либерали“. У САД, много их је уз демократе, али и уз републиканце. Неколико председника САД, и републиканаца и демократа, били су еминентни слободни зидари. Исто је и у другим земљама, наравно у оним где слободно зидарство није забрањено, јер став извесних и идеолошких и политичких система у вези с тим, значајан је. Слободно зидарство су стварно забранили, а масоне протеривали и прогањали нацизам, фашизам и франкизам, али и данас то чине и други системи и идеологије, комунистички системи и државе с тим називом, исламске државе, уопште сви тоталитарни системи (често се позивајући на исте аргументе) и то, додајемо, без обзира на ложа и обедијенцију којој припадају ти слободни зидари.

Овим редовима желимо срушити легенду која дуго живи, легенду коју су створили одлучни противници слободног зидарства, као и, треба то рећи, неки слободни зидари. Слободно зидарство не представља, неку окултну или супериорну силу, неку врсту над - силе која тајно управљала судбином света. Како је слободни зидар демократа, овакве тврдње нам изгледају ненормалне, пре свега супротне самом духу демократије какав је, на пример, за француски народ изражен у Декларацији о правима човека: „Принцип сваког суверенитета у суштини почива на нацији; ни једно тело, ни један појединац не може вршити власт која из ње изричито не проистиче“ или у оној из 1791. која одређује да је „Суверенитет је један, недељив и незастарив. Он припада нацији, ни један део народа, ни један појединац не може себи присвојити вршење власти“. Данас као и некада, ове текстове, фундаменталне у политичком животу нације, треба најстриктивније поштовати, и усудили бисмо се рећи, да су они изричит услов постојања демократије достојне тог имена.

И у политичком и у религијском домену, слободно зидарство је стално проповедало, и увек ће подржавати принцип слободне савести, слободног испитивања и слободног избора, те по дефиницији не може (а да себе не порекне) наметати својим следбеницима ту и ту страначку политику у било ком домену. У принципу и по дефиницији, смо кад би легитимно била угрожена егзистенција масонског реда и извргнут руглу његов идеал слободе и људског братства, дужност масона би била да се уједине како би сачували Ред и основне слободе без којих не постоји прихватљив људски живот.

Ако су некада политички проблеми били уско повезани с приподом државе, на пример у Француској (монархија или република) и одређивали поделе међу људима као и међу слободним зидарима, данас је та подела често одређена проблемима економске природе (у Француској и изван ње). Економски избор је тај који ствара диференцијацију између људи и грађана. Тако пред тешкоћама које ствара данас развој индустријских друштава, неки мисле да само уз слободу стварања, предузетништва и размене можемо осигурати економски развој, просперитет и, полазећи од тога, прогрес нашег друштва. Људи који себе називају либералима мисле да су економске слободе најбољи начин (или најмање лош) развоја продуктивности и размене, квалитативно и квантитативно. Либерали и неолиберали такође мисле да су приватни предузетници најспособнији да разреше тешкоће које изазива функционисање економије и зато желе да вођење послова вежу за личну одговорност. С друге стране имамо оне који верују да економски проблем може бити решен само колективизацијом средстава за производњу и размену, то јест етализацијом, или национализацијом индустријских, трговинских и банкарских предузећа. Ова колективизација би једина била способна да покрене економију, развој продуктивности, да

осигура друштвени прогрес. Они обично мисле да је држава најкомпетентнија и најефикаснија за разрешење економских тешкоћа нашег доба. И свакако између те две позиције намерно шематизоване, има много нијанси и ступњева. Има их који мисле да за тако велике тешкоће нема апсолутног решења, везаног за неки систем ма какав био, и да би требало најпре да превладава прагматични дух, одвојен од сваког системског духа, јер економија није наука какве су математика, физика или хемија, већ је пре вештина, вештина нужно емпиријска и заснована на претпоставкама.

Остаје да човек, грађанин посебно слободни зидар, мора да изабере, да учини политички избор. У том избору, ако се окрене принципима слободног зидарства, може ли наћи одговор и какав одговор?

Подсетимо се још једном члана II чувених Андерсонових конституција којима се жели утврдити правило владања слободног зидара. Оно је ако се тако може рећи више морално, етичко него у правом смислу политичко: „Масон је мирољубиви поданик у односу на цивилне власти, ма у ком месту пребивао и радио, никад не требе да се меша у уроте и конспирације против мира и добробити нације, треба да извршава своје дужности према властима, јер масонерија је увек трпела од рата, проливање кви и раздора“. Константујемо да у овом тексту нема ни трага од неке теорије или неког посебног политичког система. Само опште правило понашања које обавезује слободног зидара да буде „мирољубиви поданик у односу на цивилне власти“, данас бисмо рекли грађанин који поштује законе и легитимну власт земље у којој пребива.

И данас слободно зидарство из својих принципа и својих понашања исључује свако заузимање страначког става; традиционално слободно зидарство, посебно Велика ложа Француске која у својој Декларацији о принципима каже: „Велика ложа Француске, као и њене ложе, не уплићу се ни у какве расправе које се тичу политичких и конфесионалних питања. За образовање браће, одобравају се излагања о овим питањима праћена разменом ставова. Ипак расправа по овим темама не треба никад да доведе до гласања, нити до усвајања резолуција које би могле вршити притисак на мишљења или осећања неке браће. “У области политике као и религије, Велика ложа Француске, слободно зидарство с традицијом, оставља својим члановима слободу да се одреде према сопственој савести, онако како мисле да је најкорисније и најправичније за њихов град, земљу, а све проштујући закон. Конституције нас на то подсећају. „Слободни зидари морају да поштују законе и легитимну власт земље у којој живе и слободно се удружују. Они су дисциплиновани и просвећени грађани и обликују своју егзистенцију у складу са императивима своје савести“

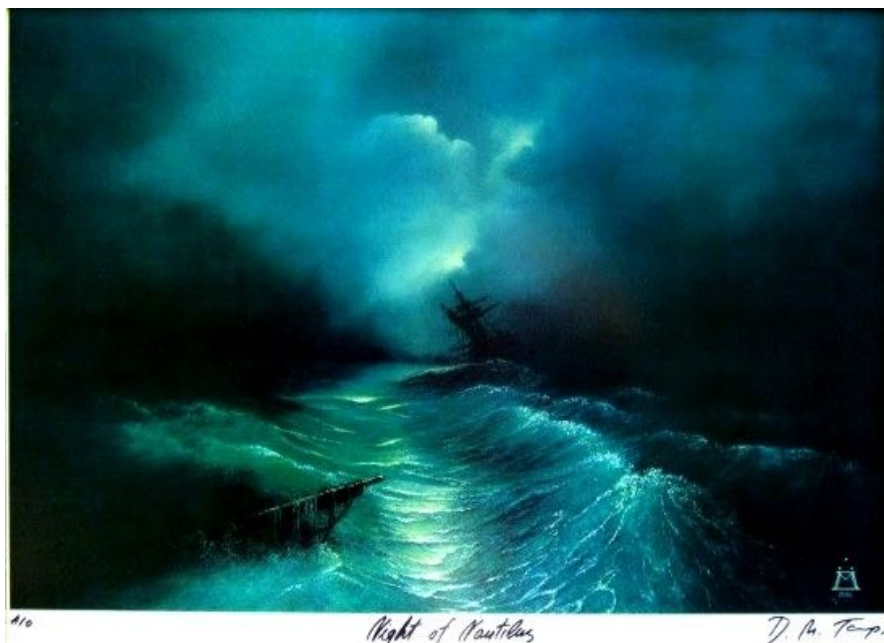
Дакле, као што принципима и основама слободног зидарства не налазимо индикације за какав посебан религиозни или конфесионални избор, тако их не налазимо ни за одређени идеолошки или политички избор, проготово не страначки. Што не значи да се забрањује члановима као грађанима и као људима, сопствена опција и преузимање властитог ангажмана, али слободно зидарство сматра да и једно и друго проистиче једино из индивидуалне савести, с пуном аутономијом и независношћу. Политички избор и ангажман тичу се грађанина и обавезују само њега.

Као независна и суверена институција, Велика ложа Француске „не признаје и одбија сваку асимилацију и сваку врсту страначког врбовања, што важи за постојеће власти и за све облике опозиције тој власти. Слободно зидарство као институција не присваја себи право да интервенише у јавном животу, осим ако осети да јој је угрожена егзистенција и идентитет тоталитарним, субверзним прогањањем, или уколико верује да је стварно угрожена људска личност“.

Осим тога, слободно зидарство се дефинише као институција плуралистичког карактера, окупљајући људе свих положаја, нација, раса, вера, филозофија, што од њених чланова захтева реципрочну толеранцију, сигурну потврду сопствене слободе и исто тако поштовања слободе другог. Овај плуралитет и различитост који карактеришу слободно зидарство и изражавају његову филозофију, срећу се и на једном другом плану.

Човек није само *homo politicus* или *homo oeconomicus*, већ је он и „научник“, „песник“, „филозоф“, „глумац“... Није све политика у човеку, како се каткад говорило, а то је неодређена и симплицистичка формулација. Које је значење једне такве тврдње? Који чисто политички смисао треба дати Анштајновој теорији релативитета? Који је политички смисао Бодлеровог Позива на путовање или Валеријеве Младе Парке? Који је политички смисао Бетовенове Месечеве сонате или Шубертове Недовршене симфоније? И могли бисмо набрајати примере у бескрај. Није све политика у људском животу, па иако политика има важност, не може све бити на њу сведено. Постоји део стварности који подлеже политичким разматрањима: управљање градом, департаманом, покрајном, владање нацијом... али има стварности коју су као такве стране политичкој димензији; постоји област религије, област науке и уметности, или филозофије који се не могу сводити на политичке критеријуме и одређења. Тако је религија одређена тражењем спасења, наука истраживањем истине, уметник у стварању, подлежу критеријумима, нормама, вредностима које не могу бити сведене на специфично политичке

критеријуме и норме, осим злоупотребом језика или збрком мисли. Ако постоји партија „деснице“, „левице“ или „центра“, не постоји наука „деснице“, наука „левице“, као што не постоји „капиталистичка“ естетика и „социјалистичка“ естетика. Уосталом критеријуми који служе за дефинисање и евалуацију научне мисли нису исти као они који служе за дефинисање и вредновање уметничког мишљења. Свести човека на грађанина, свести га само на његову политичку димензију, не значи ли то оскатити га, а самим тим и отуђити га? Политичка активност је без сумње потребна и легитимна, али она не би смела обухватити читавог човека. Човек је грађанин, но не може бити само то; он јесте и може бити песник, глумац, музичар, филозоф. У овом домену, као и у другим, треба се чувати системског духа и тенденције свођења човека на само једну димензију. Треба водити рачуна о свим димензијама људске свести, треба знати да сви они који га желе свести на само једну, обогаљују га, осиромашују, отуђују. Дакле управо традиционално слободно зидарство настоји да уважи све димензије свести, све димензије човека: историјског и пролазног, али и човека духовног, рационалног, сензибилног, човека логике и човека маште, човека у коме је *logos*, али и *eros*. Слободно зидарство одбија да затвори човека у један ред, један посебан систем, поготово онај који би га сводио на само једну политичку димензију. „Истина“ слободног зидарства састоји се у томе да човека поима и жели да га промишља плуралитету његових димензија, у његовој универзалности и слободи.

У претходном поглављу желео сам показати да је слободно зидарство тежило да религију доведе до њене етичке димензије остављајући по страни све теолошке расправе, и веровали смо да можемо рећи да оно није поимало религиозни и духовни живот без слободе. Зар неће бити исто и у историском, или тачније политичком домену? И ту слободно зидарство не признаје ни један посебан политички систем, а одбацује оне који хоће да пониште сваку слободу и Морални закон, то јест свако правило и вредност.

Конституције слободних зидара подсећају нас на велике принципе и ону истину према којој не може бити истинског људског друштва, ако се не поштује грађански мир и ако није осигурана лојалност суверену, а у нашем модерном свету то значи да је признато и обезбеђено поштовање закона, гаранта слободе грађана и човека. Јер и данас, као и некада, у праву постоји само једно легитимно средство да се у земљи одржи грађански мир, слободе за свакога, а оно се састоји у томе да се поштује демократски закон.

„Политичка животиња треба да памти да је разумна животиња“ присао је филозоф Леон Бриншвик у трагичном часу непосредно пред рат. У исто доба један други филозоф, Ален, говорио је: „Човек треба да научи да слуша човека“. Јер данас, као и јуче, непознавање ових истина и презирање вредности какве су разум и пријатељство, чини се да су одвели наше друштво у пропаст, а тиме и самог човека. Спас за друштво као и за човека налази се у споју ове две тврдње. Уништење рационалности као правила сваког мишљења и као норме сваког живота, и урушавање пријатељства, изазивају

неумитно распад нашег друштва и деструкцију самог човека, његове политичке, друштвене, моралне, културне и духовне димензије. Платон је пре двадесет пет векова запазио да је *mizolog* (онај који мрзи разум) истовремено и *mizantrop*, онај који не воли човека. И данас би требало учити да из мисли и понашања избацимо сваки облик *hybrisa*, то јест неразумности и насиља, да знамо пронаћи *sophrosune*, то јест разборитост, умереност, једном речју, узвесну форму мудрости. Такође би требало одстранити из наших осећања безразложну будаласту мржњу и знати пронаћи врлину пријатељства међу људима и истинско људско братство. То су хитни и неопходни задаци и свакако тежак подухват пун замки, али без тога људи нашег доба неће пронаћи пут мира, хармоније и среће.

По непровереним подацима у нашој земљи има око 2000 слободних зидара, а у државној власти више од 50, од којих је већина у Министарству спољних послова, Министарству одбране, Министарству унутрашњих послова и Министарству културе.

У интервјуу Старешине Велике националне ложе Драгослава Павловића јасно се каже да су скривени само наши ритуали а све остало је јавно. Како масонерија у Србији окупља угледне и образоване људе, академике али и чланове Владе Србије, може се рећи да је то наша интелектуална елита. Та масонска елита није богата, јер има и сиромашних масона, а није ни свемоћна јер нису сва наша браћа успешни, утицајни и моћни људи. У овом тренутку масони немају своју браћу у врху Српске православне цркве, нема нас превише ни у политичком и војном врху земље, тако да не можемо да говоримо о неком судбинском утицају масона у Србији.

Brat S.J. „Nemanja“ Niš

RAD NA NEOBRAĐENOM KAMENU ZA BRATSKI LANAC

Svet masona je tajni, ali vrednosti su vidne. Hijerarhija u svetu masona je samo metafora za filozofiju života, uzdignuće uma i promociju humanosti. Bogati svet i ustrojstvo znakova su simboli skrivenih poruka koje svetle jasno samo onima koji su spremni da ih spoznaju. Znaci služe samo onima koji čitaju iz njih. A to nisu samo puke tetovaže, uklesani rebusi i nedešivrovani hijelogrifi. Znaci su i pokreti, mizanscene, broj koraka i tragovi ili nagoveštaji mimike. Oni su simbol pripadnosti i skrivena podrška. Tajni znak krije iskustvo, sadrži stav i pouku posvećenih, poruku mudrih i poduku hrabrih. Put ka saznanju je put prosvetljenja. To je izgradnja. To je ta simbolična gradnja, sa jasnim početkom, ali beskrajna.

I baš zbog toga što je neprekidan put spoznavanja samoga sebe prvi rad počinje na neobrađenom kamenu. Zvonki udarci dleta učenika zvone u glavi kao poziv, kao promotivni početak gradnje. Učenik se nalazi na gradilištu čije okvire i prostranstva ne zna. Pred njim je samo oštrina i prah čvrste stene koja čeka svoj oblik. A konture su skrivene u rukama graditelja. Kroz njih će se pojaviti misao dovoljno snažna da kamenu daje oblik. Dovoljno uporna da ne odustane pred čvrstinom stene. Dovoljno mudra da uglača površinu vajarskog dela. Samo takav komad, takvo savršeno delo može u hram Solomonov. Pojedinačni komad mora biti dostojan deo savršene arhitekture. I kao što svaka cigla čini građevinu stabilnom, tako su i duhovni integritet i večnost svetog učenja neoborivi koliko pojedinac sam u sebi odbrani ove vrednosti. Lanac je svaka karika. Svaki kamen je hram. Ali kamen bez pukotina, bez rascepa, bez peska i bez truleži. Svaki pojedinac je kamen: ali bez zavisti, lenjosti, bez srebroljublja i pakosti, mržnje i malodušnosti, lopovluka i nasilništva. Pojedinac koji sija svetlom prosvetljenja gradi svetlo hrama. Jedna sveća za svetlo kroz vekove. Zato svakim novim udarcem čekića, vođen Bratskom ljubavlju, raste hram. U duši pojedinca, da ne bude unižena, da ne bude preuzvišena. Raste čovečnost. Raste čovečanstvo.

A ruka čvrsto steže ruku Brata. Bez srama da se veže. Bez stida da povezuje. U lanac okupljeni mogu samo oni koji su udarce dleta čuli. Neobrađeni kamen u lancu da se dopunski brusi. Odrađen kamen lancu da ponos bude, sjaj da istakne, i svetlo da jača. S svakom novom iskrom lanac da je snažniji i duži, u vezi da jači. Oko večne vatre da se obavije. Braća u magičnom krugu zajedništva koje ih kao lanac veže. I ustanu braća oko vatre.

"A sada, braćo, uhvatimo se za ruke i napravimo bratski lanac". rekao je nastariji.

Svi su se uhvatili za ruke i napravili bratski lanac.

- "Kažite mi, šta vidite ispred sebe?"

- "Lice brata, koje se nazire kroz plamen", odgovorio je jedan.

- "A šta osećate ispred sebe?"

- "Toplinu vatre, sigurnost i nadu koju nam uliva", odgovorio je drugi.

- "Šta osećate pored sebe?"

- "Toplinu bratskog stiska", rekao je treći brat.

- "Dobro. A sada spustite ruke, i okrenite se."

- Kada su sva braća to učinila, upitao ih je: "Šta sada vidite ispred sebe?"

- "Potpuni mrak."

- "A šta osećate?"

- "Usamljenost, neprijatnost i strah."

- "Šta sada osećate pored sebe?"

- "Prazninu"
- "Šta osećate iza sebe?"
- "Vatru čija nas toplina greje."

Beskarajni su pohodi ka Večnom hramu. Oni su veza sa Bogom, sa arhitekturom sveta, nobuzdanim dubinama uma i lepoti ljudske duše. Kameni prasak kao alegorija velikog praska krije univerzum pojednica. Prah i kamen su metafore za dve strane iste ljudske vrednosti. Zato je put ka savršenstvu remek dela sopstvenog bića samo vajarski dug braći u lancu. Graditi sebe znači odužiti se Braći.

Brat M.R. „Slobodan Jovanović“ Niš

MASONSKA TAJNA

Tajna je obaveza koju na sebe preuzima profano lice kada postaje mason da neće odati „nemasonu“ ništa što je vezano za slobodno zidarstvo. Prilikom prelaženja u naredni stepen istu obavezu ima brat primalac u odnosu na onu braću koji nisu stekli njegov stepen.

Šta je to što stvarno treba kriti i zašto?

U stvari, postoje tri objektivne masonske tajne, a to su:

- tajna o raspravama,
- tajna o obredima i
- tajna o pripadnosti.

Tajna o raspravama.

U Velikom orijentu Francuske, braći se zabranjuje da ono što je rečeno na radu ne prenosi drugoj braći koja nisu bila prisutna. Odnosi se na braću slobodne zidare, na bilo kom stepenu, na bilo kojoj funkciji, a oni će se upoznati sa usvojenom arhitektonskom tablom na narednom radu.

Odabrane skice, instrukcije, saopštenja i prikazi događaja vezanih za rad loža po odobrenju Velikog Majstora i Časnih Starešina loža u obedijenciji nalaze se na sajtu www.mason.org.rs Kompletni sadržaj, posebno elektronsko izdanje časopisa SIRIUS predstavljaju javno lice Velike Nacionalne Lože Srbija. On je PR obedijencije i odličan reprezent svih masona u loži. Ovaj portal je pravi medij za profane koje žele da pristupe VNLS, jer je to mesto gde se nalaze mnogi odgovori. Time se naša braća umnogome štite od otkrivanja, u koje bi upali posle verbalnih diskusija profanom o suštini slobodnog zidarstva.

Tajna o obredima.

Ona služi samo za braću koja nisu stekli određeni stepen. Tajna o obredima, se odnosi na obredne simbole, objašnjava se time da oni predstavljaju ispите. Nikada nije bilo osporavano da ispitna pitanja se ne daju kandidatima pre ispita. Danijel Ligu, autor sveobuhvatnog izdanja REČNIK SLOBODNOG ZIDARSTVA koje na preko hiljadu strana daje objašnjenja na mnoge pojmove i simbole vezane za masoneriju kaže u predgovoru, da kada su ga pitali da li time odaje tajne, on je odgovorio da u ovom rečniku neme ničega što već na nekom drugom mestu nije objavljeno.

Tajna o pripadnosti.

Po pravilu u javnosti svako može samo za sebe govoriti o pripadnosti masoneriji, a nikad o drugoj braći. Veoma osetljivo pitanje, koje ne pažnjom jedan brat može naneti štetu drugom od profanih. Ovo je pravilo koga se slobodni zidari moraju pridržavati kako bi još više učvrstili bratski lanac. Posebno je specifična situacija kod agitovanja novih potencijalnih članova za bratstvo, pa treba izbeći nepotrebna otkrivanja, a samo braća na majstorskom stepenu mogu biti garant novom članu masonerije

i mogu da obavljaju zvanične razgovore sa kandidatima. Pomenuti portal VNLS daje mnoge odgovore pa se time izbegavaju duge i suvisle diskusije. *Zakletva* koja se polaže na prvom stepenu, daje se nezavisno od masonske zakletve, i to pre ispita. Važno podsećanje je da ona važi i posle napuštanja masonerije i razrešenje od zakletve u svojstvu profanog lica. Ali, uvek postoji bojazan od kršenja na ovaj način date reči. Da bi se identifikovali kroz istoriju braća su koristile razne načine, jedan od njih je cvetić „*nezaboravak*“, koji su koristili masoni u Nemačkoj da bi preživeli nalet nacizma. Taj simbol je ostao i danas kao jedan od znakova pripadnosti masoneriji.

Tajna slobode Reda je pitanje unutrašnje slobode i da nema ove tajne, mnogi bi ulazili u masoneriju radi taštine. Međutim masonerija je bogom dano mesto za preispitivanje ne samo samog sebe, već i važećih vrednosti u društvu. Kada ne bi bilo tajne, postajala bi mogućnost da se od masonerije napravi neka organizacija kojom je pristojno pripadati i pokazivati se, što je veoma negativno. *Kada bi se masonerija stapala sa establišmentom dosta bi izgubila od svoje posvećeničke vrline.* I ja sam na učeničkom stepenu osetio ovaj kvalitet da kada imate nešto što ne treba da ima javni spektakl, onda ste potpuno okrenuti sebi. Definitivno, tajnom o pripadnosti se povećava efikasnost čoveka u profanom svetu, izbegavajući time da se protiv njege izazove reakcija koju bi diktirao strah od pripadnosti organizaciji.

U vreme postojanja drevnih udruženja graditelja i klesalaca kamena, u srednjem veku, poznavanje znakova i lozinki bilo je strogo čuvana tajna. Za ove vredne ljude, od kojih većina nije vladala čitanjem i pisanjem, od ovih znakova zavisili su posao i plata. Danas ova znanja imaju samo simbolički značaj. Obaveza je svakog masona da čuva kao tajnu simbole i znake koje je saznao u slobodnom zidarstvu. Tajna sada ima pedagoški značaj - kao vežba za ćutljivost i samokontrolu. Umetnost ćutanja, izgubljena u našem vremenu, podstiče konteplativnost i obnavlja sposobnost slušanja. Ona je deo usavršavanja i bez nje nema poverenja.

Veoma je složeno naći pravo racionalno rešenje u vođenju tajne o pripadnosti, od toga da je mnogo teško sprovesti potpunu strogost i kontrolu, do komotnog ponašanja braće, ali očigledno da su braća toga svesna i da je bratski lanac onoliko jak koliko je jaka najslabija karika u njemu.

Ima dosta paradoksa kada je masonska tajna u pitanju. Sa jedne strane ona kod profanih izaziva podozrenje po sistemu „*ako ne radite ništa loše, šta onda krijete*“, a sa druge strane, da su svi čuvali tajnu kako bi onda saznalo za slobodno zidarstvo i doprlo do potencijalnih članova.

Masonerija i društvene mreže.

Čuvanje tajne u modernim vremenima postaje sve složenije, jer je povećan način udruživanja ljudi kroz razne društvene mreže na internetu. Masonerija, kao svaka organizacija sa ozbiljnom strukturom, mora u budućnosti posvetiti pažnju socijalnom inženjeringu. Primer Fejsbuka čijih članova (otvorenih profila) u Srbiji ima više od dva miliona, na kome se nalaze grupe slobodnih zidara iz celog sveta. Te mreže nećemo koristiti kao mesto našeg virtuelnog okupljanja, ali ćemo budno pratiti komentare o nama, našem radu i na sofisticarni način ne prepuštašti drugima da stvaraju sliku o nama, već ćemo se aktivno uključiti.

Bilo je pitanje trenutka kada će snimci iz loža pojaviti na nekom od video internet servisa, pa je tako profanom svetu pokazan hram i atmosfera u kojoj se okupljaju slobdni zidari. Početkom godine u emisiji na nacionalnoj televiziji prikazan je hram u Beogradu uz izjave oficira loža. Naš Veliki Majstor je dao intervju dnevnom tiražnom listu u kome potencira da mi nismo tajna organizacija već organizacija sa tajnama filizofske prirode i da radimo za opšte dobro. Ovo su primeri u kojima smo zauzeli aktivno učešće u javnosti, a ne narušavajući principe čuvanja tajne.

Istinska masonska tajna.

Ima nešto što je sasvim obično, a to je da slobodno zidarstvo predstavlja suštinski doživljeno iskustvo, a ono se po definiciji ne može preneti. I zato slobodnim zidarima je potreban most bratske ljubavi i Obreda da bi uspeli da prenesu deo pojedinačno doživljenog od jednog brata na drugog i to pod uslovom da su prisustvovali istom radu. Upravo prisustvo radu vaspostavlja ono neshvatljivo bratstvo između ljudi koje dele: sredina, karakter, profesija i mišljenje. To je ono što nijedan slobodni zidar ne može preneti drugom licu.

Brat B.U., Nemanja Niš